

1944, august 28. [Bratislava.] — Výpis zo zápisnice o II/163. zasadnutí vlády slovenského štátu. Program: protipartizánske opatrenia, vymenovanie generála J. Turanca za hlavného veliteľa, opatrenia na upevnenie disciplíny v armáde, vyhlásenie územia štátu za frontové, hospodárske otázky súvisiace s pobytom nemeckých jednotiek na Slovensku.

Prítomní boli:

podpredseda vlády Alexander Mach,
 ministri: gen. Ferdinand Čatloš, Dr. Mikuláš Pružinský, Dr. Gejza Medrický
 a predseda Najvyššieho úradu pre zásobovanie Dr. Imrich Karvaš a šéf Úradu propagandy T. J. Gašpar.

Pri prerokovaní programu dotýkajúceho sa pôsobnosti Ministerstva zahraničných vecí bol prítomný aj vyslanec a splnomocnený minister Dr. Štefan Polyak.

Podpredseda vlády, uvítajúc prítomných, otvoril zasadnutie o 18. hodine.

1. Vláda povstaním uctila pamiatku partizánskymi zločinnmi padlých vojakov a občanov; medzi nimi osobitne spomenula, vyzdvihnúc jeho zásluhy, poslanca Františka Slameňa.

2. Vláda zistila, že je bezpodmienečne treba sprísniť opatrenia proti partizánom a použiť všetky dané prostriedky v záujme bezpečnosti životov, štátneho majetku a v najvlastnejšom záujme štátnej existencie. Potrebné opatrenia budú vykonávať bezpečnostné orgány a slovenské branné sily v spolupráci s nemeckými jednotkami podľa osobitnej medzištátnej slovensko-nemeckej zmluvy. Nemecké jednotky, ktoré podľa tejto zmluvy prídu na Slovensko, budú podriadené pod velenie hlavného veliteľa slovenskej armády a zdržia sa na Slovensku dovtedy, kým to uzná za vhodné hlavný veliteľ slovenskej armády. Osobitné nemecké jednotky budú umiestené v miestach dôležitých pre vojnovú výrobu a dopravu (Dubnica, Považská Bystrica a inde).

3. Vláda vzala na vedomie, že slovenská divízia, ktorá bojovala v Rusku, na žiadosť slovenskej vlády sa urýchlene vráti na Slovensko.

4. Vláda v súvislosti s vojnovou situáciou a vnútropolitickými pomerami sa uzniesla, aby boli vykonané tieto opatrenia:

- a) zákaz vydávať liehové nápoje po 20. hodine,
- b) záverečnú hodinu pre všetky hostince, reštaurácie, kaviarne a iné lokály určiť na 21. hodinu,
- c) vysloviť zákaz zhromažďovania osôb,
- d) zákaz cestovať v noci autami a inými vozidlami po niektorých cestách s výnimkou áut (vozidiel) vojenských, bezpečnostných a sanitných,
- e) zákaz trampovania a
- f) zákaz zdržovania sa neúradným osobám v lese; výnimky môžu povoliť bezpečnostné orgány v dohode s vojskom. Okrem toho sa majú zaviesť vlakové prehliadky a prísna kontrola cestujúcich vo vlakoch. Nakoľko ide o trať Bratislava—Prešov, majú vlakovú kontrolu až po Trnavu vykonávať policajné orgány, ďalej po Žilinu žandárstvo; na ostatnom úseku vojsko.

5. Vláda vzala na vedomie, že prezident republiky ako najvyšší veliteľ slovenskej armády vymenoval dňa 25. augusta 1944 za hlavného veliteľa slovenskej armády gen. Jozefa Turanca. Vláda vyslovila prítomnému novovymenovanému hlavnému veliteľovi slovenskej armády svoje blahoželanie, vysloviac tiež presvedčenie, že hlavný veliteľ splní úlohy, ktorými ho najvyšší veliteľ poveril.

6. Vláda v zásade podľa návrhu ministra národnej obrany vyslovila súhlas s novou organizáciou Ministerstva národnej obrany vo vzťahu k pôsobnosti a právomoci hlavného vojenského veliteľstva.

7. Vláda v snahe dať hlavnému veliteľovi k dispozícii všetky prostriedky potrebné na splnenie úloh, najmä na utuženie disciplíny, dala úpravu pripraviť osnovy návrhov zákonov, ktorými sa prispôsobí k dnešným potrebám kárne pokračovanie a súdnicstvo, pričom sa má uvážiť najmä možnosť suspendovať na čas brannej pohotovosti štátu ustanovenia o odvolacom kárnom výbore, o zavedení trojčlenných senátov v stannom pokračovaní, a to osobitne pre vojenské osoby a osobitne pre osoby civilné. Ďalej sa má dať do právomoci hlavného veliteľa možnosť okamžite povyšovať a degradovať na mieste samom.

8. Vláda vyslovila súhlas s tým, aby bolo celé územie štátu vyhlásené za pole podľa zákona o obrane štátu.

9. Vláda dala príkaz preskúmať možnosť sankcií proti príbuzným vojenských zbehov, ako aj civilných osôb, ktoré sa pridali k partizánom, a pripraviť príslušný návrh. Sankcie majú sa dotýkať najmä možnosti zhabania majetku takýchto osôb.

10. Vláda sa uzniesla, že hospodársko-zásobovacie otázky v súvislosti s pobytom nemeckých vojenských jednotiek na Slovensku majú sa vyriešiť podľa provizornej slovensko-nemeckej dohody, ktorej zásady majú byť pojaté do definitívnej medzištátnej zmluvy, upravujúcej otázky vyplývajúce z pobytu nemeckých jednotiek na Slovensku.

11. Vec udelenia titulu „vyslanec“ Ing. Josefovi Mračnovi, ministerskému radcovi z Ministerstva zahraničných vecí a Ing. Jánovi Országhovi, legačnému radcovi I. triedy bola sňatá z programu s tým, aby boli vopred prispôsobené príslušné právne predpisy (č. 3/1098-2/1944 a č. 3/1295-2/1944).

12—15 bezvýznamné.

16. Vláda schválila osnovu vládneho návrhu zákona, ktorým sa menia niektoré ustanovenia zákona o ochrane osobnej slobody, domového pokoja, ich dočasnom obmedzení, ako aj o obmedzení iných práv a slobôd.

Za správnosť odpisu: Mejová.

AMS Praha. Nár. súd Bratislava, Onkud 6/46, Tiso a spol., zv. 7. Úradný odpis pre potreby Národného súdu. Strojopis.

1944, august 29. Moskva. — Depeša čs. veľvyslanca Zd. Fierlingera čs. ministerstvu zahraničia v Londýne so zprávami a odkazmi ministra F. Němca o pobyte vládnej delegácie v Moskve.

Tajné.

1. V sobotu večer¹ byla delegace přijata Vyšinským. Delegaci uvedl Fierlinger a přítomen též Píka. Návštěva měla sice ráz formální, ale velmi srdečný. Přítomen též Zorin. Vyšinský vyslovil se velmi optimisticky o době osvobození Československa. Delegát ukončil svůj projev konstatováním, že během svého pobytu bude delegace mít některé požadavky na sovětskou vládu, zejména hospodářského rázu. Dohodnuto, že tyto postuláty podáme v memorandu.

2. Proti očekávání, že odjedeme hned z Moskvy dále, se počítá s tím, že zde zůstaneme celou dobu než bude možno letět na osvobozené území. Také Fierlinger sám to tak doporučuje. Počítám, že v Moskvě zůstaneme asi měsíc.

¹ T. j. 26. 8. 1944.